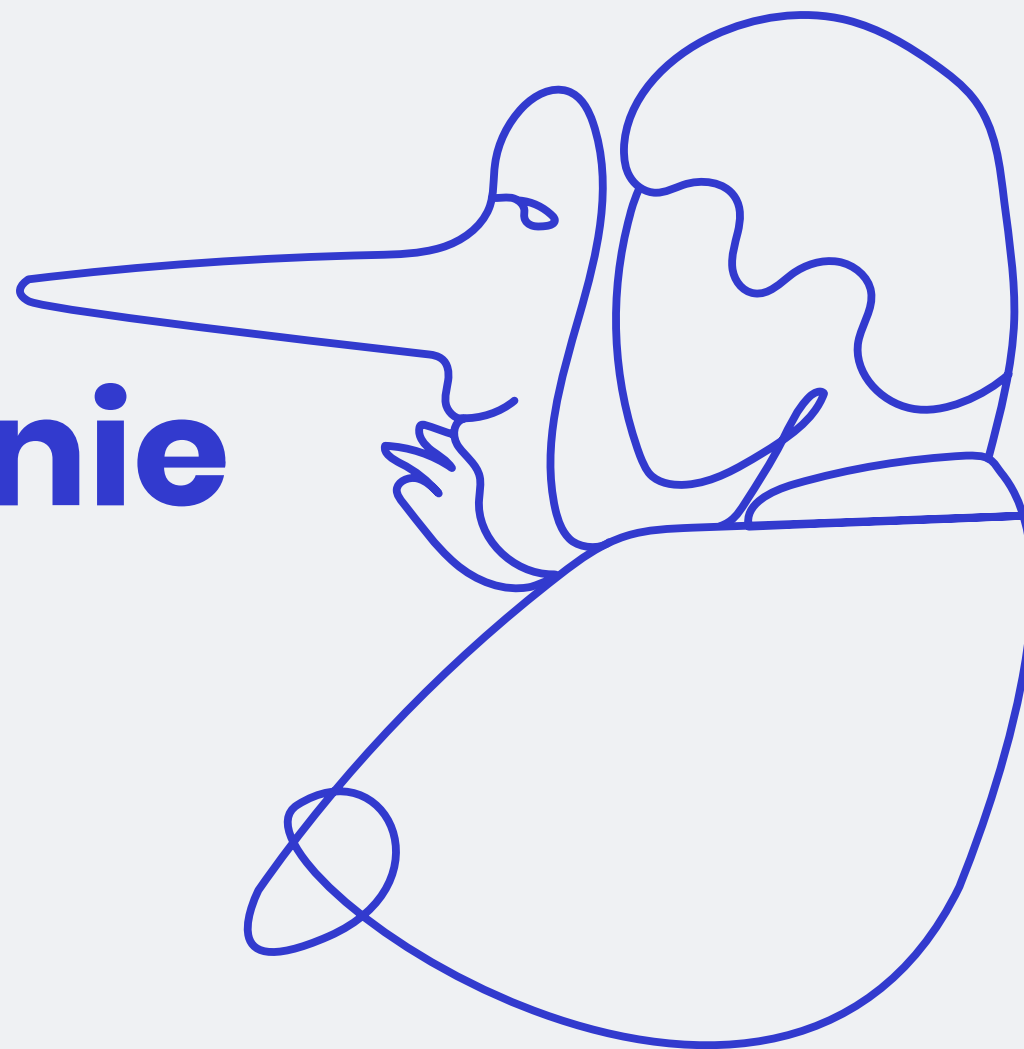
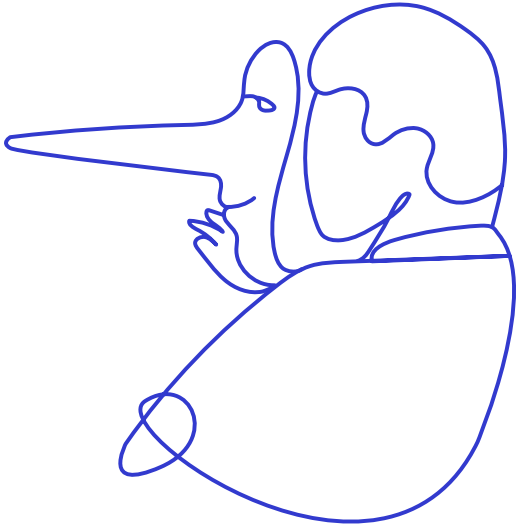

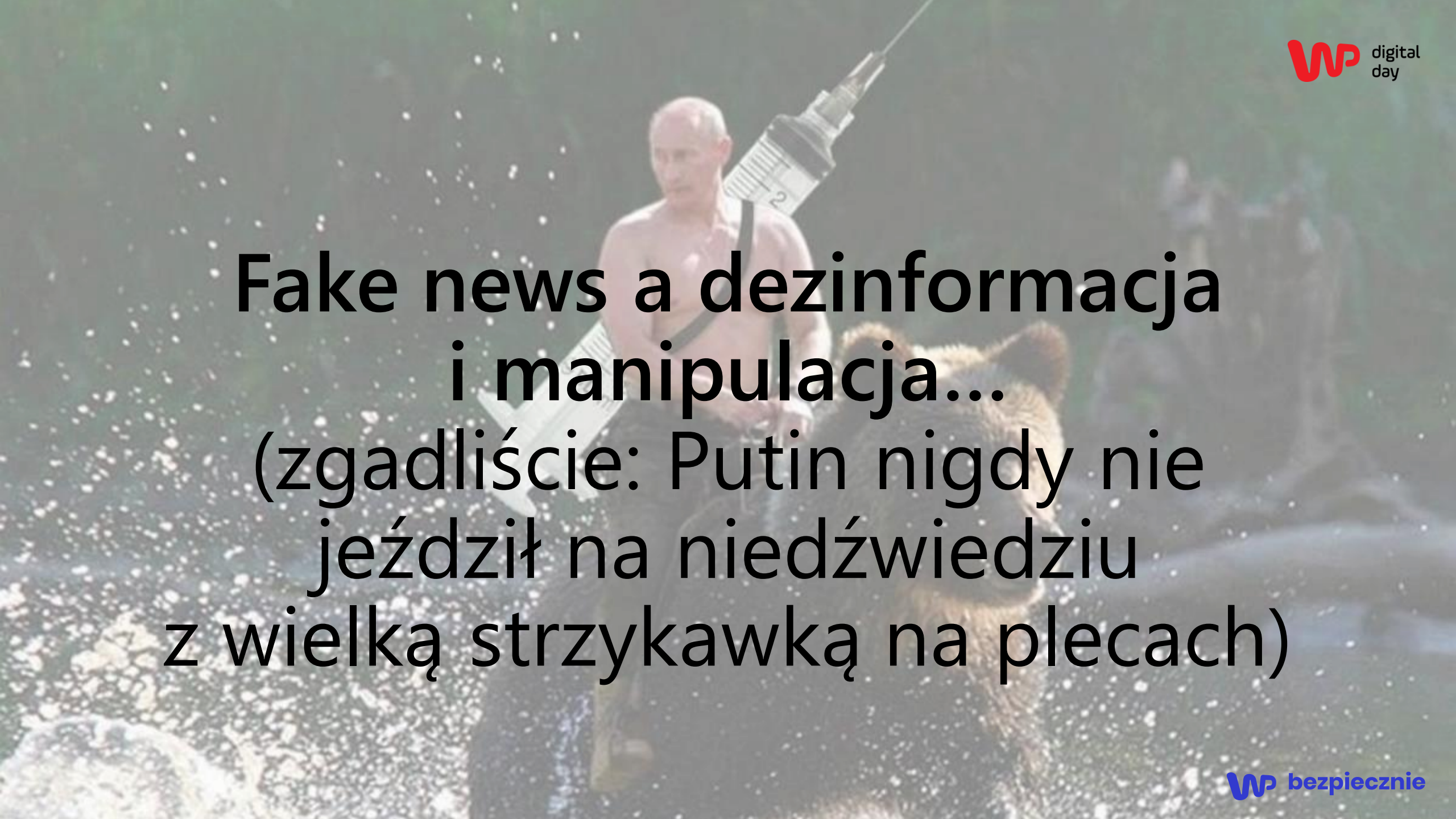
WP bezpiecznie

Tajniki pracy dziennikarskiej. Walka z fake news.

Michał Wąsowski, zastępca szefa obszaru biznes i finanse WP

**Fake news a dezinformacja
i manipulacja...**
(zgadliście: Putin nigdy nie
jeździł na niedźwiedziu
z wielką strzykawką na plecach)

...czyli jak Rosja chciała wziąć udział w przetargu na polską elektrownię jądrową

Rosjanie chcą startować w polskim przetargu na elektrownię jądrową? "Od lat kontynuują lobbying"

Rosjanie i budowa elektrowni jądrowej w Polsce? Ministerstwo Energii daje twardą odpowiedź

Przykład Rosji i przetargu pokazuje,
że granica pomiędzy fake news
a dezinformacją/manipulacją jest
bardzo cienka.

Dlatego praca dziennikarzy przypomina
codzienny spacer po linie, gdzie jeden zły
ruch może spowodować bolesny upadek.

... Ale czasem fake news są ewidentne.
Czym są i skąd się biorą?

Fake news, najszerszej, można określić jako faktologicznie nieprawdziwą informację – tj. niezgodną ze stanem faktycznym. Ale pojęcie to jest bardzo szerokie i ma różne oblicza.

Dezinformacja i fake news powstają m.in. na skutek:

- Chęci „wyjścia przed szereg”, popisania się nieoficjalną wiedzą bądź domysłami/tezami, wyrażenia opinii, która się „poniesie” (dziennikarze, eksperci)

Pociągi stanęły. Rosyjski cyberatak na polską kolej?

PKP Polskie Linie Kolejowe stały się prawdopodobnie ofiarą potężnego ataku hakerskiego. Wszystko wskazuje na to, że zostały zainfekowane systemy odpowiedzialne za sterowanie infrastrukturą kolejową w kilkudziesięciu lokalizacjach w kraju.

Bombardier. Pociągi w wielu miejscach w całej Polsce są opóźnione, a niektóre odwołane. W oficjalnym komunikacie PKP PLK nie ma słowa o ataku cybernetycznym. Eksperti serwisu Niebezpiecznik na Twitterze również zaznaczają, że na razie nie ma podstaw, by mówić o działaniu hakerów. PKP PLK pisze na razie o „usterkach” urządzeń sterowania w lokalnych centrach odpowiedzialnych za prowadzenie ruchu kolejowego

Dezinformacja i fake news powstają m.in. na skutek:

- Błędu merytorycznego: braku wiedzy, niedoczytania informacji, braku znajomości kontekstu, a czasem braku znajomości języka -> przypadek „powitania” przez UE wniosku Ukrainy ws. członkostwa w Unii. Po lewej nagłówek z jednego z polskich serwisów, po prawej oryginalna wypowiedź.

Ukraina złożyła wniosek o przyjęcie do Unii Europejskiej. Ruszyła specjalna procedura

Prezydent Ukrainy Wołodymyr Zetenski podpisał wniosek o **Ukrainy o przystąpienie do Unii**, a Parlament Europejski go przyjął. Rozpoczęła się specjalna procedura rekrutacyjna. Nasz styl życia jest wart obrony. Jest wart swojej ceny. Dla następnego pokolenia, dla wszystkich wierzących w Europę na Ukrainie i na całym świecie. Dla wszystkich, którzy chcą być wolni – powiedziała przewodnicząca Parlamentu Europejskiego Roberta Metsola.

“As our Resolution clearly states, we welcome Ukraine’s application for candidate status and we will work towards that goal. We must face the future together.”

Dezinformacja i fake news powstają m.in. na skutek:

- Przypisywania intencji bądź tworzenia emocjonalnej narracji – tutaj prym wiodą politycy i ich przeciwnicy. Ofiarą takiej narracji padł Emmanuel Macron i jego zdjęcia w bluzie. Prezydenta Francji wyśmiano za „stylizowanie się na Zełeńskiego”. Jak ujawnił potem Wojtek Kardyś, zdjęcia pochodziły jeszcze sprzed wojny w Ukrainie, a Macron od dawna miał zdjęcia w takiej „luźnej” stylizacji.
- Same zdjęcia nie były więc fejkami, ale już przypisanie im innych dat i pewnej intencji autorom/Macronowi – było fałszywą informacją.

Czasem brak wiedzy łączy się z chęcią budowania narracji emocjonalnej:

- Tak stało się ostatnio w przypadku wskaźnika WIBOR. Hitem na Twitterze stał się wpis anonimowej osoby, która rzekomo „wyjaśniła” działanie wskaźnika WIBOR, rzutuującego na wysokość rat kredytów.
- Wpis mieszał półprawdy, prawdy, fakty i opinie, tworząc wrażenie „profesjonalnej” analizy, podczas gdy był niepoprawny faktologicznie.
- Wpis szybko został „zdebunkowany” przez ekspertów, ale zdążył przetoczyć się przez popularne profile na Twitterze, podchwycili go m.in. Aktywiści.
- Prawdopodobnie obalenie kłamstw zawartych we wpisie nigdy nie dotrze do odbiorców, do których powinien. Dlaczego?
- **Bo mamy tendencję do wybierania wygodnej dla nas bądź pasującej do naszego światopoglądu narracji (tzw. Confirmation bias); z drugiej strony nie chcemy często podjąć wysiłku weryfikacji przyjętego poglądu lub narracji.**

Określenie „fake news” to broń obosieczna, której manipulanci używają jak młotka, a confirmation bias znacznie utrudnia walkę z tym zjawiskiem

- Politycy często wyrażają twierdzenia na granicy prawdy lub zawierające ziarno prawdy, ale ogólnie nieprawdziwe, mające na celu wywołanie konkretnych emocji u odbiorców.
- Zaobserwować można to zarówno w przypadku wojny w Ukrainie, jak i pandemii oraz szczepionek. Kampanie dezinformacyjne, dotyczące szczepionek, często zawierają emocjonalną narrację o „bogatych korporacjach”, domysły, półprawdy, trudno weryfikowalne tezy, które mają wywoływać określone emocje, ale czasem trudno je określić jako faktologicznie błędne – wówczas bardziej mówimy o dezinformacji niż fake news w tradycyjnym rozumieniu tego pojęcia.
- Często fake newsami są anegdota, rzekomo o „kuzynce/siostrze/przyjaciółce”, które trudno jest obalić, chyba że udowodnimy, iż jest to ta sama anegdota rozsiewana przez fejkowe profile.

Trzeba jednak pamiętać, że ogromna część dezinformacji i fake news w social media to **celowe, świadome wprowadzanie ludzi w błąd, w celu budowania konkretnej narracji emocjonalnej**. Robią to politycy, influencerzy (niektórzy dla pieniędzy), państwa, firmy.

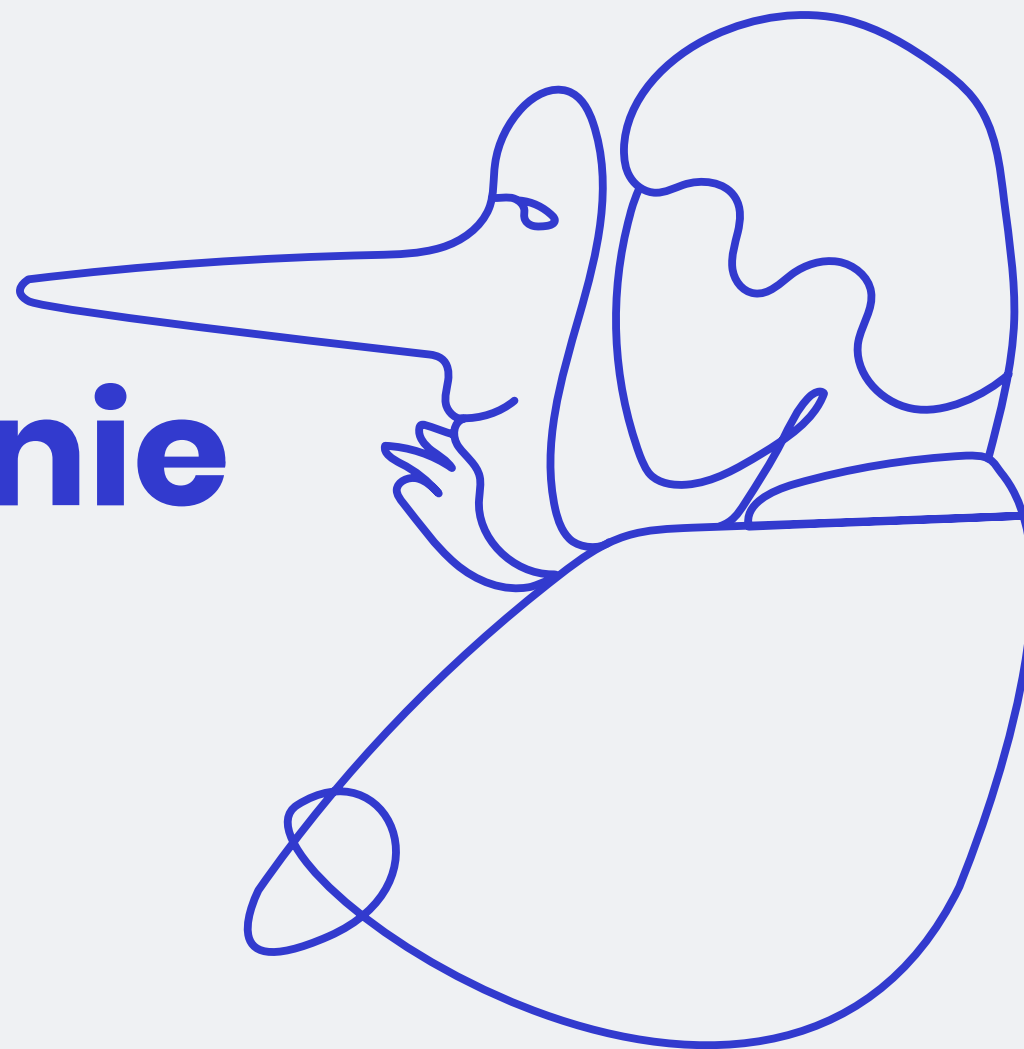
Dlaczego tak trudno jest walczyć z fake news?

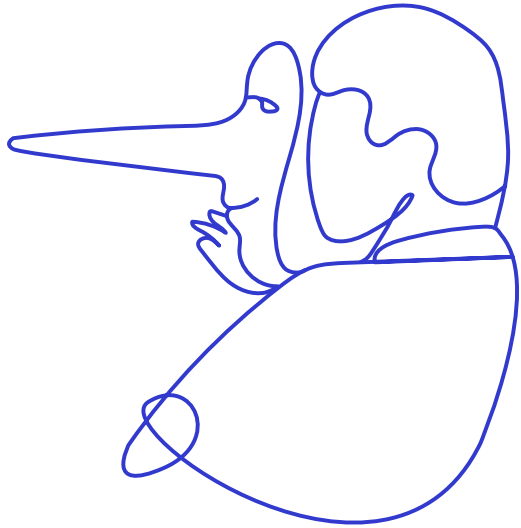
- Występuje prawo wzajemności fejków: równie łatwo jest stworzyć i rozprzestrzenić fake news, co zarzucić „fejkowość” prawdziwej informacji w ramach obrony osoby, której dotyczy informacja.
- Confirmation bias powoduje, że wiele osób dyskredytuje prawdziwe informacje czy debunkowanie fake news, a ostatecznym argumentem zawsze jest „spisek” i „oni tak kazali ci powiedzieć”.
- **Fake news rozprzestrzeniają się głównie w social media, a nie w tradycyjnych mediach. To tam manipulanci mają największe pole do popisu.**
- Skala i tempo rozchodzenia się informacji w SM powodują, że trudno jest potem odwrócić narrację, obalić fake news, który żyje własnym życiem.
- Dlatego, mimo sporadycznych wpadek mediów, warto ufać dziennikarzom. Za swoje słowa ponosimy odpowiedzialność: karną, finansową, wizerunkową, ale przede wszystkim rozumiemy wagę i moc słowa.

Walka jest trudna przede wszystkim ze względu na skalę i jej dynamikę:

- Instytut Badań Internetu i Mediów Społecznościowych tylko w dniu 3 marca odnotował wzrost incydentów dezinformacyjnych o **20 tys. proc.**
- **Tylko w ciągu 24h** pojawiło się wówczas **120 tys. wpisów dezinformujących** w temacie w Ukrainie.
- **69 proc. tych incydentów było na Facebooku**, 24 proc. na Twitterze, 8 proc. w mediach tradycyjnych.
- Wg IBiMS większość profili szerzących narrację antyukraińską wcześniej prowadziła działalność dezinformacyjną w temacie szczepionek.
- W 2018 r. Twitter udostępnił badaczom **ok. 10 mln tweetów wygenerowanych przez 4600 kont powiązanych z irańską i rosyjską propagandą.**
- **Praktycznie co roku FB i TT zamykają tysiące "gniazd" kont szerzących dezinformację.**

WP bezpiecznie

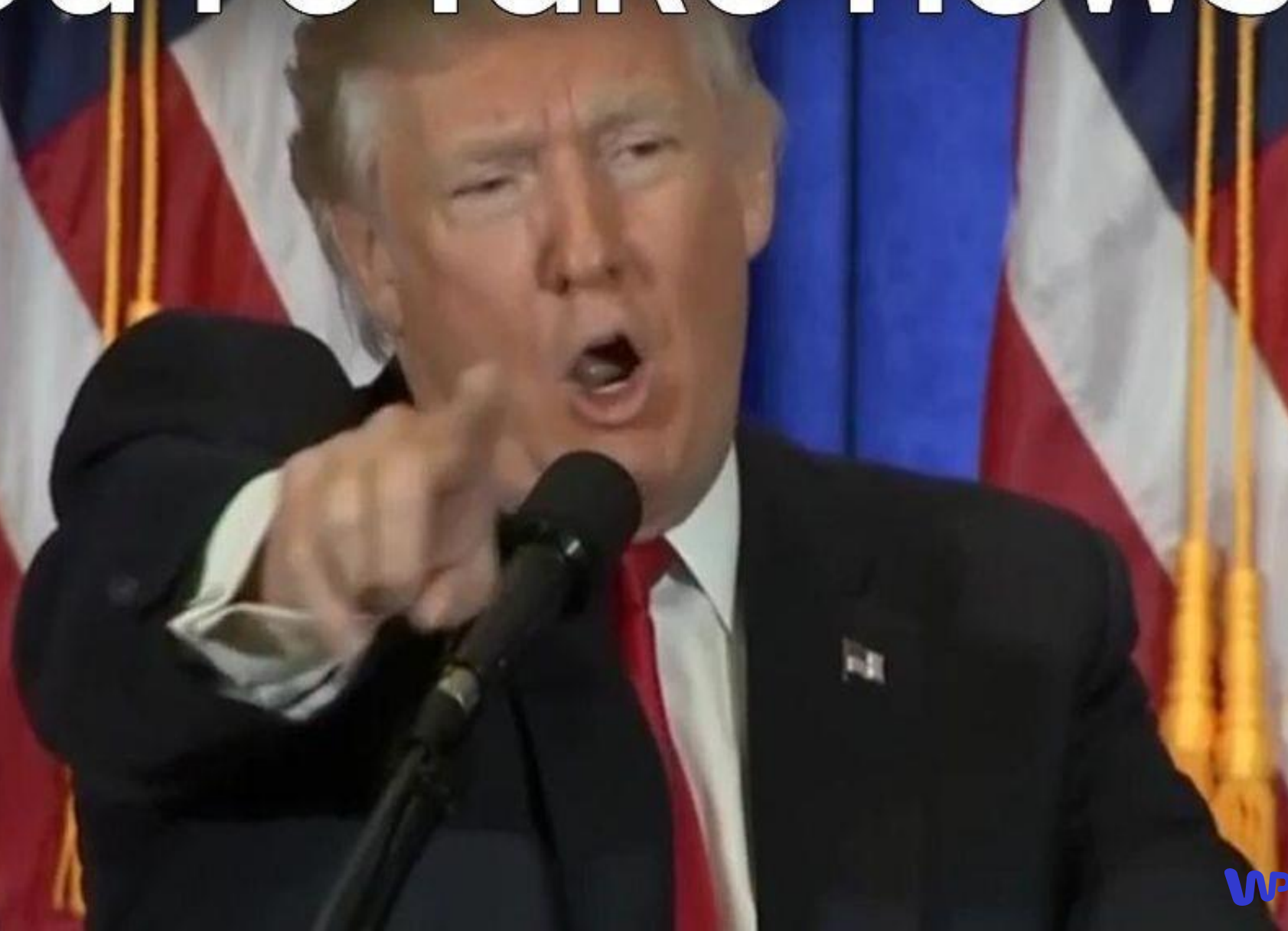

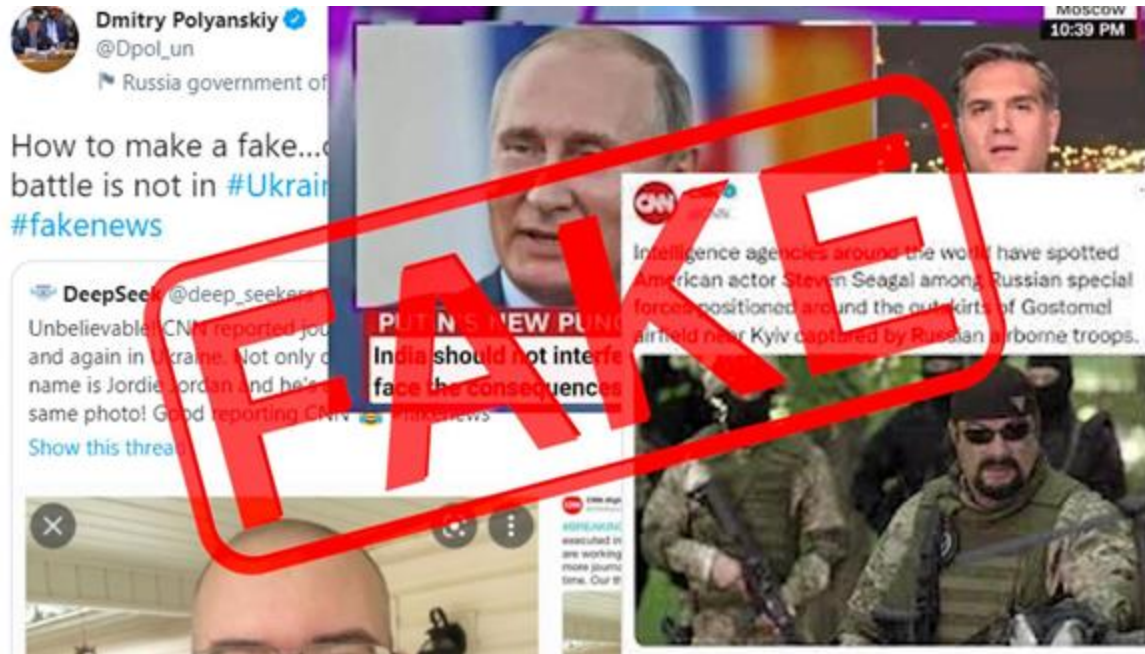
Weryfikacja treści i źródeł newsów – jak to robimy w WP?

Michał Gąsior, head of content WP

'You're fake news'

Prawda na wojnie

Jak rozpoznać wojenny fake news [3 zasady]

① Stare nagrania, wideo z innych konfliktów – szukaj znaków

Сухопутні війська ЗС України ✓
19 hrs · 🌐

🔥 THE ARMED FORCES OF UKRAINE RELEASED A VIDEO WITH THE DESTRUCTION OF RUSSIAN MILITARY EQUIPMENT Bayraktar TB2. VIDEO 18+

⚙️ · See original · Rate this translation

13K 838 comments 4.5K shares

② Kto udostępnia? Sprawdź źródło

UNCATEGORIZED

Visegrad24 Coming soon

1 week ago visegrad

Polish PM Morawiecki is great

1 min read

HUNGARY

Testing 1 2 3

1 week ago visegrad 1

Orban is the best leader ever. ghghsww

1 min read

CZECHIA HUNGARY POLAND SLOVAKIA

RETURN TO EUROPE
NEWS FROM THE VISEGRAD REGION

VISEGRAD24
AGGREGATING AND CURATING NEWS

Obszaruje

Visegrád 24
@visegrad24

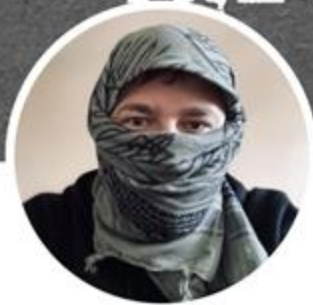
Aggregating and curating news, politics, current affairs, history and culture from the Visegrád countries. 🇨🇪 🇭🇺 🇵🇱 🇸🇰

Tłumacz opis

📍 Visegrad 🌐 visegrad24.org 📅 Dołączył/a styczeń 2020

493 Obserwowanych 243,3 tys. Obserwujących

👤 Obserwowany przez OSINTtechnical, Tadeusz Giczan 🇺🇦 i 76 innych użytkowników, których obserwujesz

Obserwujesz

Illia Ponomarenko 🇺🇦 ✓

@IAPonomarenko

Defense reporter with The Kyiv Independent. War, weapons, beer & heavy metal. A village guy from Donbas in a crusade for something better.

- 👤 uważaj na profile Nazwa25213238
- # uważaj na #za #dużo #hasztagów

③ Google first! (Reverse Image Search)

Wyszukiwanie obrazem ×

Szukaj w Google, używając obrazu zamiast tekstu. Przeciągnij tu jakiś obraz.

Wklej adres obrazu ? **Prześlij obraz**

Wyszukiwanie obrazem

Social Triger
@socialtriger

This is the First Lady of #Ukraine.

10:24 AM · Feb 26, 2022

Kyiv, Ukraine - August 22, 2021: Rehearsal of the military parade on occasion of 30 years Independence Day of Ukraine. Ukrainian smiling female soldier in military uniform on Khreshchatyk street

Tropem manipulacji

Weryfikujemy tezy polityków

Mateusz Gąsiorowski | 08.02.2022 11:42 aktualizacja 08.02.2022 22:20

Polacy płacą więcej za prąd. PiS mówi, że to wina Unii. "Manipulacja"

1042

Polskie elektrownie i najważniejsi politycy próbują ostatnio przekonać Polaków, że to Unia Europejska odpowiada za rosnące ceny prądu. Głównym "chłopcem do bicia" jest unijny system handlu emisjami, który ma odpowiadać za ponad połowę płaconych przez nas rachunków. - To manipulacja - mówią money.pl nieoficjalnie unijni urzędnicy.

Konrad Bagiński | 21.09.2021 16:50

Patryk Jaki przekonuje, że Unia nam się nie opłaca. "Nie skłamali, ale prawdy nie powiedzieli"

957

- Ważne jest to, byśmy mieli uczciwą dyskusję i uczciwe liczby – mówił Patryk Jaki, prezentując wraz dr. Krysiakiem z SGH dane dotyczące polskiej obecności w UE. Wynika z nich, że kompletnie nam się to uczestnictwo nie opłaca. Co na to eksperci?

Fact checking – z czego korzystać?

<https://demagog.org.pl/>

<https://www.reuters.com/fact-check>

<https://factcheck.afp.com/>

https://www.bbc.com/news/reality_check

<https://www.washingtonpost.com/news/fact-checker/>

Analysis

No, Biden's new deal with Iran won't involve 'U.S. taxpayer dollars'

GOP lawmakers are claiming Biden will give U.S. taxpayer funds to Iran, but this was always Iran's money.

Glenn Kessler · Apr 1

Google Fact Check Explorer

Google Fact Check Tools

Explorer

Markup Tool

APIs

Fact Check Explorer

Ghost of Kyiv

English

Claim by Facebook:

Deceased Ukrainian fighter pilot Col. Oleksandr Oksanchenko was the "Ghost of Kyiv."

PolitiFact rating: False

[Ukraine recognized downed pilot as 'hero,' but claims he was the 'Ghost of Kyiv' are unsubstantiated](#)

Mar 14, 2022

Ghost of Kyiv

Ukraine

Kyiv

PolitiFact

Claim by Social media users:

An image shows a Russian Su-34 aircraft shot down in Kyiv

USA Today rating: False

[Fact check: Viral image shows WWII-era aircraft, not a Russian jet ...](#)

Aircraft

Stylebook WP a fact-checking

ŚMIERĆ ZNANYCH OSÓB W POLSCE [PROCEDURA] WP

Nie czas powstania newsa jest priorytetem, a rzetelność i sprawdzone info

1. Odpowiedzialność za rzetelność newsa bierze na siebie redakcja, która wyłapała go jako pierwsza – osobiście jej redaktor naczelny. Jeśli dana redakcja nie może się tematem zająć, przekazuje go innej redakcji.
2. Temat trzeba zgłosić na Teamsach na kanale SG, nie ma śmierci "pod SEO" bez zgłoszenia, że taki tekst powstaje - nawet bez emisji na SG.
3. **Piszemy o tym, że ktoś umarł tylko i wyłącznie po potwierdzeniu** u: rodziny, przyjaciół, w obecnym miejscu pracy.
4. Nie publikujemy tekstu bez potwierdzenia/weryfikacji.
5. **Nie musimy potwierdzać w przypadku: komunikatów z oficjalnych instytucji rządowych lub gdy rodzina potwierdziła śmierć w innych mediach.**
6. Publikujemy i zlecamy na SG tekst, który spełnia powyższe parametry.

Did you fact check this before reposting it?

I don't need to. It agrees with my preconceived views and biases so it must be true!

WP bezpiecznie

